

Luxembourg, 26. listopada 2021.

Godišnje izvješće za 2020. godinu

Odgovori na 10 najčešćih pitanja

(1) Koja je uloga Europskog revizorskog suda u vezi s proračunom EU-a?

Svake godine Europski revizorski sud (Sud) **provjerava konsolidiranu računovodstvenu dokumentaciju EU-a i iznosi mišljenje** o trima pitanjima: (1) je li računovodstvena dokumentacija pouzdana, (2) jesu li prihodi EU-a ostvareni u skladu s pravilima i (3) jesu li njegova proračunska sredstva potrošena u skladu s pravilima. Te provjere čine osnovu za **izjavu o jamstvu** koju je Sud dužan podnijeti Europskom parlamentu i Vijeću u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Rashodi EU-a 2020. godine iznosili su **173,3 milijarde eura**, što čini 1,1 % ukupnog bruto nacionalnog dohotka država članica EU-a i Ujedinjene Kraljevine.

(2) Je li Europski revizorski sud odobrio računovodstvenu dokumentaciju za 2020. godinu?

Da. Sud je odobrio računovodstvenu dokumentaciju za 2020. godinu kao **pouzdanu** (izrazio je „pozitivno mišljenje”), kao i za sve financijske godine od 2007. nadalje. Zaključio je da računovodstvena dokumentacija za 2020. godinu u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje EU-a, njegove rezultate tijekom predmetne godine, kao i novčane tokove te promjene u neto imovini.

Osim mišljenja o računovodstvenoj dokumentaciji Sud je dužan izraziti i mišljenje (koje se temelji na obavljenim revizijama) o tome jesu li povezane transakcije izvršene u skladu s pravilima EU-a. Sud je utvrdio da u приходима nisu postojale značajne pogreške. Procijenjena stopa pogreške u plaćanjima posljednjih je godina relativno postojana. Između 2015. i 2016. zabilježila je pad s 3,8 % na 3,1 %, a 2017. dodatni pad na 2,4 %. Od 2018., kad je iznosila 2,6 %, na postojanoj je razini. Procijenjena stopa pogreške u plaćanjima za 2020. godinu iznosila je 2,7 %, baš kao i 2019. Kao i 2019. godine, Sud je zaključio da je pogreška raširena i stoga je izrazio nepovoljno mišljenje (više pojedinosti o tome u nastavku).

(3) Što zapravo znači stopa pogreške koju je procijenio Sud?

Stopa od 2,7 % procjena je **količine novca koji nije trebao biti isplaćen** iz proračuna EU-a jer prema mišljenju Suda nije potrošen prema pravilima EU-a ili određenim nacionalnim pravilima u državama članicama.

Uobičajene pogreške uključuju plaćanja za neprihvatljive korisnike ili projekte, kao i za nabavu usluga i robe ili ulaganja bez pravilne primjene pravila javne nabave.

(4) Znači li to da je 2,7 % financijskih sredstava EU-a potrošeno nesvrhovito?

Ne. To nije točno jer postoji bitna razlika između „pogreške” i „nesvrhovitog trošenja”. Svojim ispitivanjima Sud provjerava jesu li financijska sredstva EU-a potrošena u skladu s pravilima, jesu li naplaćeni troškovi pravilno izračunani te jesu li ispunjeni uvjeti prihvatljivosti. Ako jedan od tih uvjeta nije ispunjen, Sud to smatra „pogreškom”. Stopa od 2,7 % odnosi se upravo na to.

Pojedine pogreške odnose se na plaćanja koja nisu ispunjavala uvjete prihvatljivosti, ali nisu bila nesvrhovita. Primjerice, Sud je utvrdio da je u Hrvatskoj dodijeljena financijska potpora za jedan projekt ruralnog razvoja kojim se financirao uzgoj borovnica, uključujući postavljanje sustava navodnjavanja. Financiranje takvih ulaganja sredstvima EU-a prihvatljivo je samo ako su ispunjeni zahtjevi utvrđeni zakonodavstvom EU-a kojima se promiče održiva uporaba vode. Korisnik je dostavio dokumente iz kojih je proizlazilo da je projektom bila predviđena i ugradnja vodomjera te je agencija za plaćanja prihvatila troškove koji su se odnosili na sustav navodnjavanja. Međutim, Sud je utvrdio da vodomjer nije ugrađen te je stoga stavka koja se odnosila na navodnjavanje bila neprihvatljiva za financiranje sredstvima EU-a.

S druge strane, nikako se ne može isključiti mogućnost da rashodi koji su potpuno zakoniti i pravilni unatoč tome budu nesvrhoviti. Kao primjer na koji je Sud već upozoravao može poslužiti lučka infrastruktura pri čijoj se izgradnji nije vodilo dovoljno računa o predviđenim razinama teretnog prijevoza.

(5) Predstavljaju li utvrđene pogreške prijevare?

U velikoj većini slučajeva ništa ne upućuje na to. Prijevare je namjerni čin obmane radi ostvarenja određene koristi. Iako u sklopu uobičajenih revizijskih postupaka može biti teško uočiti prijevaru, Sud svake godine tijekom ispitivanja otkriva niz slučajeva u kojima postoji sumnja na prijevaru.

U 838 transakcija obuhvaćenih revizijom Sud je 2020. godine utvrdio šest slučajeva u kojima je postojala sumnja na prijevaru. Sud je prijavio te slučajeve OLAF-u, Uredu Europske unije za borbu protiv prijevare, koji provodi istragu i poduzima daljnje potrebne korake u suradnji s tijelima država članica.

(6) Pogoršava li se financijsko upravljanje EU-om?

Cjelokupno gledajući, tijekom razdoblja posljednjeg višegodišnjeg financijskog okvira bilježi se **napredak** u pogledu procijenjene stope pogreške u rashodima, koja se s 4,4 %, koliko je iznosila 2014. godine, smanjila na postojanu razinu od približno 2,7 % tijekom posljednjih triju godina.

Međutim, u visokorizičnim rashodima (uglavnom utemeljenima na nadoknadi troškova) i dalje postoje značajne pogreške. Udio te skupine rashoda u proračunu za 2020. povećao se na 59 %. Sud procjenjuje da stopa pogreške u visokorizičnim rashodima iznosi 4,0 %. Kao i prethodne godine, Sud je zaključio da je **pogreška raširena** i stoga je izrazio **nepovoljno mišljenje o rashodima**.

(7) Što znači da je „pogreška raširena”, a da su rashodi „visokorizični”?

Više od polovice rashoda EU-a 2020. godine smatra se visokorizičnima. Iako je Sud procijenio da stopa pogreške u ukupnim rashodima iznosi 2,7 %, ako se visokorizični rashodi ispituju zasebno ona doseže 4,0 %. Budući da ta vrsta rashoda zauzima velik udio u ukupnim rashodima (59 %), Sud smatra da je pogreška raširena, odnosno da pogreške postoje u cjelokupnom statističkom skupu obuhvaćenom revizijom ili **u njegovu znatnom dijelu**.

Visokorizični rashodi u prvom se redu odnose na plaćanja kojima **EU nadoknađuje** prihvatljive troškove za prihvatljive aktivnosti (u skladu sa složenim pravilima). Nadoknada troškova izvršava se, primjerice, za istraživačke projekte (u okviru rashoda u području „Konkurentnost”), ulaganja u regionalni i ruralni razvoj (u okviru područja „Kohezija” i „Prirodni resursi”) i projekte razvojne pomoći (u okviru područja „Globalna Europa”). Ove se godine udio te vrste rashoda povećao na 59 %, ponajprije zbog dodatnog povećanja rashoda u području kohezije (20 milijardi eura).

Rashodi koji se smatraju manje rizičnima odnose se na **plaćanja utemeljena na dodijeljenim pravima**, koja se izvršavaju korisnicima koji ispunjavaju određene (manje složene) uvjete. Takva plaćanja, primjerice, obuhvaćaju izravnu potporu poljoprivrednicima (u okviru područja „Prirodni resursi”), studentske i istraživačke stipendije (u okviru područja „Konkurentnost”) te plaće i mirovine osoblja EU-a (u okviru područja „Administracija”).

(8) Što su „pozitivno, uvjetno i nepovoljno mišljenje”?

„**Pozitivno**” mišljenje znači da izneseni podatci pružaju istinit i vjeran prikaz stanja te da su u skladu s pravilima financijskog izvješćivanja i upravljanja.

„**Uvjetno**” mišljenje znači da revizori ne mogu dati pozitivno mišljenje, ali da utvrđeni problemi nisu rašireni.

„**Nepovoljno**” mišljenje izražava se kad postoje sveprisutni problemi.

(9) Što je „značajna stopa pogreške“?

U revizorskoj terminologiji ona označava **stopu iznad koje se smatra da pogreške imaju znatan učinak**. Ako je stopa pogreške značajna, izgledno je da će ona utjecati na odluke koje donose ciljni korisnici revizijskih izvješća. I Sud i Europska komisija za određivanje značajnosti primjenjuju **prag od 2 %**.

(10) Zašto se u godišnjem izvješću upozorava na rizike povezane s paketom mjera za oporavak od pandemije bolesti COVID-19?

Pandemija bolesti COVID-19 imat će itekako osjetan utjecaj na financije EU-a: za financijsko razdoblje 2021. – 2027. kombinirana dodijeljena financijska sredstva iz instrumenta „Next Generation EU“ (NGEU) i višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) iznosit će 1 824 milijarde eura, što je **gotovo dvostruko veći iznos potrošnje** u odnosu na prethodno razdoblje VFO-a.

Istodobno, države članice i dalje iskorištavaju sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova sporije nego što je to bilo planirano. Do kraja 2020., zadnje godine tekućeg sedmogodišnjeg proračuna, isplaćeno je tek 55 % dogovorenih financijskih sredstava EU-a za razdoblje 2014. – 2020. To je dovelo do **povećanja nepodmirenih obveza**, koje su do kraja 2020. doseglye iznos od 303,2 milijarde eura (od čega na ESI fondove otpada iznos od 209 milijardi), odnosno iznos od gotovo dva godišnja proračuna.

Imajući to u vidu, revizori ističu rizik od kašnjenja s početkom primjene fondova pod podijeljenim upravljanjem za financijsko razdoblje 2021. – 2027. U tom kontekstu te na temelju dokaza iz prethodnih razdoblja revizori također upozoravaju na rizike koji se odnose ne samo na aspekte zakonitosti nego i na dobro financijsko upravljanje relevantnim sredstvima.

Godišnje izvješće Suda za 2020. godinu dostupno je na 23 jezika EU-a na eca.europa.eu.